

Konsortioyhteistyön ja tutkimushankkeen vastuulliset johtajat:

Katja Valaskivi (TaY, COMET) ja Hannu Nieminen (HY, CRC)

Hankkeen koordinaattori: Marko Ala-Fossi (TaY)

Työpakettien vastuuhenkilöt: Anette Alén-Savikko & Jockum Hildén (TP1), Marko Ala-Fossi (TP2), Heikki Hellman & Heikki Kuutti (TP3), Ilmari Hiltunen & Paula Haara (TP4), Juha Herkman & Janne Matikainen (TP5), Mikko Grönlund & Katja Lehtisaari (TP6), Johanna Jääsaari & Kari Karppinen (TP7) ja Jockum Hildén (TP8).

1. Tutkimushankkeen päätarkoitus lyhyesti

Hankkeen tarkoituksena on tuottaa yhteiskuntatieteellinen perusselvitys mediapolitiikan nykytilasta Suomessa. Hankkeessa kuvataan, mitä mediapolitiikan tilasta eri aineistojen kautta nyt tiedetään. Lisäksi siinä tarkastellaan mediapolitiikan eri osa-alueiden politiikkatavoitteiden saavuttamisen mittaamiseen soveltuvia aineistoja, menetelmiä sekä jo käytössä olevia malleja ja mittareita.

Eri mallien arvioinnin ja kansainvälisen vertailun lisäksi hankkeessa kehitetään tarvittaessa kokonaan uusia malleja. Tämän pohjalta hankkeen loppuraporttiin laaditaan ehdotus niistä aineistoista ja menetelmistä (mittaristo), joiden avulla Suomen mediapolitiikan eri osa-alueiden kehitystä olisi mielekästä ryhtyä koordinoitusti seuraamaan.

2. Hankkeen tausta sekä tieteelliset ja mediapoliittiset tavoitteet

Sekä media-alan toimijat että viestintäpolitiikan tutkijat ovat jo useamman vuoden ajan arvostelleet suomalaista viestintä- ja mediapolitiikkaa kokonaisnäkemyksen puutteesta sekä liian pistemäisistä ja yksipuolisista toimintamalleista. Sen lisäksi, että vastuu päätöksistä on jakautunut useille eri hallinnonaloille ja ministeriöille, myös päätöksenteon pohjana käytetty tieto on usein näennäisestä runsaudestaan huolimatta varsin hajanaisista tai toimialaspesifiä. (Neuvonen ja Karppinen 2016; Floman 2017; LVM 2017). Samantyyppinen hajanaisuus on vaivannut myös viestintäpolitiikan tutkimusta (Nieminen 2015).

Suomi ei ole kuitenkaan ainoa maa, jossa perinteinen viestintäpolitiikka ei ole pysynyt viime vuosien nopeiden teknologisten, taloudellisten, poliittisten ja yhteiskunnallisten muutosten tahdissa. Ongelma on päinvastoin yleismaailmallinen (Picard ja Pickard 2017), ja monissa maissa uusiin haasteisiin onkin jo pyritty vastaamaan. Esimerkiksi Ruotsissa on toteutettu laaja, kuusiosainen viestintäpoliittinen kokonais selvitys ruotsalaisen media-alan tulevaisuudesta (Medieutredning), jonka loppuraportti (SOU 2016:80) julkistettiin marraskuussa 2016. Myös Suomessa hallitus on kevään puoliväliriihessään päättänyt käynnistää laajemman mediapoliittisen ohjelman valmistelun vuoden 2017 aikana (VN 2017).

Tämän tutkimushankkeen tavoitteena on tuottaa uuden kansallisen mediapoliittisen ohjelman valmistelutyön pohjaksi monialainen yhteiskuntatieteellinen perusselvitys mediapolitiikan nykytilasta Suomessa. Hankkeen loppuraportissa kuvataan, mitä mediapolitiikan tilasta eri aineistojen avulla voidaan tietää. Lisäksi hankkeessa kehitetään malli suomalaisen mediapolitiikan keskeisimpien osa-alueiden muutoksen seuranta varten.

Sen tärkeimpänä teoreettisena ja metodologisena lähtökohtana on Robert Picardin ja Victor Pickardin tuore raportti (2017) viestintä- ja mediapolitiikan perusperiaatteista. Tekijöiden mukaan keskeinen syy viestintäpolitiikan nykyisten toimintamallien tehottomuuteen on pitkälti siinä, että ne on aikoinaan luotu vastaamaan tiettyihin yksittäisiin haasteisiin tiettyinä ajankohtana sen sijaan, että ne perustuisivat suoraan niihin media- ja viestintäpolitiikan normatiivisiin periaatteisiin, joista käytännön politiikkatavoitteet on alun perin johdettu.

Näitä demokratian perusarvoihin pohjautuvia periaatteita on em. raportin mukaan on yhteensä seitsemän: 1) kansalaisten viestinnälliset perusoikeudet, 2) pääsy viestintäverkkoihin ja sisältöihin, 3) sisältöjen sekä omistusrakenteiden monimuotoisuus ja moniarvoisuus, 4) käyttäjien ja yhteiskunnan suojelu, 5) mediatoiminnan läpinäkyvyys ja vastuu, 6) pyrkimys kehitykselliseen ja taloudelliseen hyötyyn sekä 7) pyrkimys oikeudenmukaisiin ja tehokkaisiin viestintäpoliittisiin ratkaisuihin. Tässä hankkeessa näiden seitsemän peruseriaatteen tilaa kuvaavia aineistoja ja metodeja selvittää yhtä monta temaattista työryhmää, lisäksi loppuraportissa tehdään yhteenveto muiden Pohjoismaiden ja EU-maiden selvityshankkeista. Hankkeessa kehitettävä mittaristomalli ei perustu pelkästään työpakettikohtaisiin selvityksiin, vaan indikaattorit valitaan ryhmien yhteistyönä.

Kaikkien työryhmien kolme tärkeintä tutkimuskysymystä ovat:

- Tuotetaanko teemasta Suomessa jo julkista tietoa, jos tuotetaan, niin mitä ja miten?
- Mitkä ovat kunkin teeman/politiikka-alueen kehitystä parhaiten kuvaavat muuttujat ja minkä aineistojen avulla niiden muutosta voi luotettavasti seurata?
- Onko teeman/politiikka-alueen kehityksen mittaamiseen olemassa jo käyttökelpoisia, valmiita malleja? Jos ei, miten kehitystä olisi mielekästä mitata Suomessa?

Hanke toteutetaan liikenne- ja viestintäministeriön toimeksiannosta osana hallituksen uuden mediapolitiittisen ohjelman valmistelua ja yhteistyössä media-alan toimijoiden kanssa. Näin ollen tiedeyhteisön ulkopuolisen kiinnostuksen hankkeen tutkimustuloksia kohtaan voidaan olettaa olevan merkittävä ja mahdollisuuksien tutkimustulosten hyödyntämiseen mediapolitiikan päätöksenteossa erittäin hyvät. Tutkimushankkeella on jo sellaisenaan lyhyen aikavälin yhteiskunnallista vaikuttavuutta, sillä Suomessa ei tällä erää ole käytettävissä sellaista mediapolitiikan tilan kokonaistarkastelua, johon hanke tähtää. Suurin vaikuttavuus pitkällä aikavälillä kuitenkin syntyy hankkeessa rakennettavan mittaristomallin kautta, koska sitä on tarkoitus käyttää mediapolitiikan kehityksen seuraamiseen useina peräkkäisinä vuosina.

Hankkeen suomenkielinen loppuraportti julkaistaan liikenne- ja viestintäministeriön julkaisusarjassa (sekä verkossa että painettuna). Lisäksi hankkeen tutkijat voivat yhteistyössä laatia koko hanketta koskevia sekä erikseen omia työpakettejaan koskevia artikkeleita kotimaisiin ja kansainvälisiin akateemisiin julkaisuihin.

3. Tutkimusmenetelmät, aineisto ja tutkimusympäristön tuki hankkeelle

Hanke perustuu monitieteiseen yhteiskuntatieteelliseen lähestymistapaan, joka sisältää viestinnän tutkimuksen, politiikan tutkimuksen, sosiologian, taloustieteen ja oikeustieteen näkökulmia (Nieminen 2015). Sen keskeisin menetelmä on erilaisiin asiakirja-aineistoihin perustuva laadullinen sisällönanalyysi (Karppinen & Moe 2012), mutta kunkin osa-alueen aineistojen tutkimuksessa sovelletaan tarpeen mukaan myös määrällisiä ja tilastollisia menetelmiä sekä keskeisten avainhenkilöiden ja asiantuntijoiden haastatteluja.

Hankkeen aineistona käytetään jo olemassa olevaa a) mediapolitiikan eri osa-alueisiin liittyvää akateemista tutkimuskirjallisuutta, esimerkiksi Tampereen yliopiston Journalismin, viestinnän ja median tutkimuskeskuksen (COMET) ja Helsingin yliopiston Viestinnän tutkimuskeskuksen (CRC), Oxfordin yliopiston Reuters Institutin ja Göteborgin yliopiston yhteydessä toimivan Nordicom julkaisemia raportteja, b) erilaisia viranomaisten tilasto- ja tutkimusaineistoja, kuten Tilastokeskuksen¹, Viestintäviraston² ja Valtion taloudellisen tutkimuslaitoksen³ sekä eri

¹ <http://www.stat.fi/til/kl.html>

² <https://www.viestintavirasto.fi/tilastotjatutkimukset.html>

³ <http://vatt.fi/uusimmat-vatt-julkaisut>

ministeriöiden katsauksia ja raportteja, c) media-alan järjestöjen ja toimijoiden kuten Medialiiton⁴, Mainostajien liiton⁵ ja Yleisradion⁶ tuottamia raportteja ja tilastoja sekä d) Euroopan parlamentin ja komission sekä Euroopan neuvoston ja sen osana toimivan European Audiovisual Observatoryn tilaamia ja tuottamia raportteja ja aineistoja. Näistä esimerkkinä mainittakoon European Digital Progress Report⁷, Media Pluralism Monitor⁸ sekä EAO:n MAVISE-tietokanta⁹. Tarvittaessa käytetään myös e) kaupallisia tietopalveluita kuten Bureau van Dijkin Orbis Europe-tietokantaa¹⁰ ja esimerkiksi Kaupparekisterin maksullisia aineistoja¹¹. Vaikka hankkeessa ei ensisijaisesti pyritä tuottamaan uusia tutkimusaineistoja vaan analysoimaan nykyisiä, mahdollinen lisäaineistojen tarve kartoitetaan myöhempää seurantatutkimusta varten.

Koska hanke toteutetaan konsortiomuodossa useiden yliopistojen yhteistyönä, sen piirissä ovat käytännössä kaikki viestintäpoliittista tutkimusta Suomessa tekevät korkeakouluyksiköt ja soveltuvin osin myös niissä kuhunkin teemaan/politiikka-alueeseen parhaiten perehtyneet tutkijat. Näin rakentuva kansallinen tutkimusympäristö tukee hanketta optimaalisella tavalla. Hankkeen muita kotimaisia yhteistyötahoja ovat mm. Tilastokeskus, Viestintävirasto, Medialiitto, Yleisradio ja Mainostajien liitto.

4. Toteutus: aikataulu, budjetti ja työnjako

Hanke käynnistyy syyskuussa 2017 ja kestää kuusi kuukautta siten, että sen loppuraportti voidaan luovuttaa tilaajalle viimeistään helmikuun 2018 lopussa. Hankkeen aloituskokous (0,5 työpäivää) on maanantaina 11.9. 2017. Loka-, marras- ja joulukuussa pidetään kuukausittaiset palaverit (0,5–1 työpäivää), joissa kukin työryhmä raportoi työnsä edistymisestä. Tammikuussa 2018 ryhmät kokoavat yhteen siihen mennessä saavutetut työpakettikohtaiset tulokset (2 työpäivää) ja sopivat hankkeen raportoinnista. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on esitetty alla olevassa taulukossa.

Palkat		54 040,00
Henkilösivukustannukset	52 %	28 100,80
Yleiskustannus	68 %	55 855,74
Muut kulut		12 003,46
Yhteensä		150 000,00
Rahoittajan osuus 100 %		150 000,00 (alv 0 %)
ALV 24 %		36 000,00
Alvillinen summa yhteensä		186 000,00

Tutkimus on jaettu temaattisesti kahdeksaan erilliseen työpakettiin, joista jokaisen toteuttaa 1–4 tutkijan työryhmä. Heistä osa tekee päätoimista työtä hankkeessa, muut osallistuvat oman toimen ohella sen mukaan, miten he pystyvät irtautumaan muista töistään. Työryhmien keskinäistä yhteistyötä, työpakettien yhteensovittamista sekä hankkeen kokonaistavoitteiden toteutumista johtaa hankkeen koordinaattori. Hankkeen työpaketit ja niiden vastuuhenkilöt on nimetty seuraavasti:

⁴ <http://www.medialiitto.fi/media-ala/tilastoja>

⁵ <https://mainostajat.fi/category/tutkimus/>

⁶ <https://yle.fi/aihe/yleisradio/vuosikertomukset>

⁷ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/europes-digital-progress-report-2017>

⁸ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/media-pluralism-monitor-mpm>

⁹ <http://mavise.obs.coe.int/>

¹⁰ <https://www.bvdinfo.com/en-gb/our-products/data/international/orbis>

¹¹ <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/hinnasto.html>

TP 1: Kansalaisten viestinnälliset perusoikeudet / Anette Alén-Savikko & Jockum Hildén /HY
 Työpaketissa tarkastellaan lainopillisin ja yhteiskuntatieteellisin menetelmin viestinnän normatiivisia reunaehtoja lainsäädännön, etenkin ihmis- ja perusoikeuksien, tasolla sekä niistä tuotetun tiedon käyttämistä viestintäpolitiikan päätöksenteossa ja seurannassa. Keskiössä on se, miten oikeusperusteisten normatiivisten ihanteiden ja viestinnällisten perusoikeuksien toteutumista mitataan; millaista tietoa perusoikeuksista tuotetaan ja millaisia mittareita tiedontuotannossa käytetään? Samalla arvioidaan, soveltuvatko perinteiset sananvapauden mittarit kansalaisten viestinnällisten perusoikeuksien ja toimintamahdollisuuksien tarkasteluun. Lisäksi selvitetään mm. sananvapautta mittaavien lehdistönvapausindeksien sekä ihmis- ja perusoikeusindikaattoreiden ja -vaikutusten arviointien laatimista ja soveltamista viestinnän alalla. Tarkastelussa on myös erilaisten mittareiden toimivuus nykyisessä mediaympäristössä sekä uudenlaisten mittareiden tarve.

TP 2: Pääsy viestintäverkkoihin ja sisältöihin / Marko Ala-Fossi / TaY

Työpaketissa tarkastellaan, miten kansalaisten tasavertainen pääsy eri viestintäjärjestelmiin on turvattu, miten sitä ylläpidetään ja tuetaan sekä mitä eri muuttujia ja niistä kerättäviä tietoaineistoja seuraamalla voidaan kuvata ja mitata pääsyn kokonaisuudesta. Tutkimus kattaa kaikki keskeiset viestinnän järjestelmät painotuotteista langattomaan laajakaistaan sekä avoimet, julkishyödykkeen kaltaiset kuten radion että puhelimen tyyppiset rajoitetut, ehdolliset ja vastikkeelliset palvelut. Pääsystä ja siihen liittyvistä yleispalveluvelvoitteista on tietyiltä osin säädetty eri laeissa ja kansainvälisissä sopimuksissa. Lisäksi osa politiikkatavoitteista on Suomen omia (esim. postinjakelun uudistukset 2017) ja osa taas EU:n yhteisiä (esim. pääsy ultranopeaan laajakaistaan 2025). Erityisryhmien, kuten näkö- ja kuulovammaisten pääsyä viestintäjärjestelmiin ja niissä tarjottuihin sisältöihin käsitellään omana kokonaisuutenaan.

TP 3: Median monimuotoisuus ja moniarvoisuus / Heikki Hellman / TaY & Heikki Kuutti / JY

Työpaketissa tarkastellaan yhtäältä tiedonvälityksen monimuotoisuutta sekä mediaomistuksen keskittymistä ja omistusrakenteita ja toisaalta mediasisältöjen monipuolisuutta ja moniarvoisuutta niin julkisen palvelun mediassa, kaupallisessa mediassa kuin yhteisömediassa (poliittinen, kulttuurinen, maantieteellinen ja rakenteellinen näkökulma). Tarkoitus on kartoittaa, millaisilla malleilla ja käsitteillä monimuotoisuutta ja moniarvoisuutta nykyisin mitataan ja arvioidaan, sekä rakentaa jatkuvaan seurantaan soveltuvat mittarit, osittain jo nyt käytössä olevia mittareita hyödyntäen. Erikseen pohditaan paikallisten mediatoimijoiden ja sisältöjen määrää ja monipuolisuutta lähidemokratian näkökulmasta, mediatarjonnan laajuutta ja sisällöllistä monimuotoisuutta erilaisille kansallisille vähemmistöille sekä kuulo- ja näkövammaisille samoin kuin median alttiutta ulkopuoliselle kaupalliselle tai poliittiselle vaikuttamiselle (mm. poliitikkojen valta ja vaikuttamismahdollisuudet julkisen palvelun Yleisradiossa). Erillistarkastelun saavat myös Yleisradion julkisen palvelun velvoitteiden merkitys mediasisältöjen monimuotoisuudelle sekä internetin ja sosiaalisen median vaikutus perinteisen median moniarvoisuuteen.

TP 4: Käyttäjien ja yhteiskunnan suojeleminen / Ilmari Hiltunen & Paula Haara / TaY

Työpaketissa selvitetään, miten kansalaisten toimintamahdollisuuksia ja yhteiskuntarauhan säilymistä turvataan suojelemalla kansalaisia häirinnältä ja väkivallalta, kaupalliselta hyväksikäytöltä sekä yksityisyyteen kohdistuvilta väärinkäytöksiltä. Huomiota kiinnitetään erikseen haavoittuvien ihmisryhmien suojelemiseen, kuten alaikäisiin kohdistuvan mainonnan ja ikärajoitetun mediasisällön sääntelyyn. Nopeasti kehittyvä digitaalinen toimintaympäristö on luonut uudenlaisia mahdollisuuksia kaupallisten ja valtiollisten toimijoiden harjoittamaan käyttäjien ja näiden viestinnän seuraamiseen. Työpaketissa kartoitetaan myös, miten turvataan yksilöitä koskevien tietojen keruun ja hyödyntämisen läpinäkyvyys ja reiluus, esimerkiksi kuluttajansuoja ja tietosuoja, sekä palvelunkäyttäjien mahdollisuudet saada tietoa mediasisältöjen valikoitumisesta ja palvelujen toiminnasta. Lisäksi tutkitaan mahdollisuuksia seurata ja analysoida vihapuheen ja häirinnän eri muotojen ilmenemistä mediassa.

TP 5: Median läpinäkyvyys ja vastuu /Juha Herkman & Janne Matikainen / HY

Tämä työpaketti kartoittaa, kuinka itsesääntely tukee mediatoiminnan vastuullisuutta ja miten siitä on saatavissa tietoa. Esimerkiksi Journalistin ohjeiden kohdassa 6. todetaan, että ”käsitellessään omalle tiedotusvälineelle, konsernille tai sen omistajille merkittäviä asioita journalistin on hyvä tehdä asiayhteys lukijalle, kuulijalle ja katsojalle selväksi”. Työpaketissa selvitetään siten muun muassa, kuinka mediaomistuksen läpinäkyvyydestä tuotetaan tietoa mediamarkkinoille, yleisöille ja päättäjille. Työpaketti kartoittaa erityisesti Julkisen sanan neuvoston (JSN), Mainonnan eettisen neuvoston (MEN) ja Procomin viestinnän eettisten ohjeiden käytäntöjä. Tavoitteena on selvittää mahdollisuuksia mitata ja arvioida median läpinäkyvyyttä ja muuta itsesääntelyä mediaympäristössä, jossa lisääntyvä määrä toimijoita ei sijoitu perinteisten ammatillisten itsesääntelyjärjestelmien piiriin.

TP 6: Taloudellinen ja rakenteellinen kehitys / Mikko Grönlund /TuY & Katja Lehtisaari/ HY

Tämä työpaketti tarkastelee mediarytysten liiketaloudellisiin toimintaedellytyksiin keskeisesti vaikuttavia tekijöitä ja niiden kehitystä sekä sitä millaisilla mittareilla niistä on saatavilla tietoa. Työpaketissa selvitetään esimerkiksi minkälaisia media-alan ja sen alatoimialojen liiketaloudellista tilannetta ja kehitystä kuvaavia tietolähteitä on saatavilla. Tämän perusteella arvioidaan esimerkiksi sitä, mitkä tunnusluvut ovat keskeisiä mediapolitiikan arvioimisen ja kehittämisen kannalta. Alan kokonaistaloudellista vaikuttavuutta arvioidaan myös henkilöstö- ja yrityskannan kehitystä tarkastelemalla. Toimialan kilpailutilannetta kartoitetaan selvittämällä omistuksen keskittymistä, ristiinomistuksia ja yhteisyrityksiä koskevia tietolähteitä. Tämän tiedon pohjalta arvioidaan media-alan ja sen markkinoiden keskittymisen arvioimisen kannalta keskeisten mittarien käyttökelpoisuutta. Työpaketin aineistona käytetään esimerkiksi Tilastokeskuksen, eri toimialajärjestöjen, ministeriöiden sekä kaupallisten toimijoiden tuottamia tilastoja ja raportteja.

TP 7: Päätöksenteko ja policy / Johanna Jääsaari & Kari Karppinen / HY

Työpaketissa tarkastellaan itse mediapoliittista päätöksentekoa ja sen tavoitteita ja keinoja. Tavoitteena on arvioida erityisesti kansalaisten ja alan toimijoiden osallistumismahdollisuuksia sekä mediapolitiikan toimenpiteiden läpinäkyvyyttä ja tarkoituksenmukaisuutta. Paketissa kartoitetaan viime vuosina mediapoliittiseen päätöksentekoon ja tavoitteiden määrittelyyn eri vaiheissa ja toimielimissä osallistuneet julkisen vallan edustajat, alan toimijat, eturyhmät, järjestöt ja muut sidosryhmät. Aineistona käytetään muun muassa Eduskunnan valtiopäiväasiakirjatietokannan sekä valtioneuvoston säädösvalmistelun ja kehittämistiedon hankeikkunan tietoja. Keskeisiä hankkeita tarkastellaan prosessin legitimitietin (inklusiivisuus, edustavuus, avoimuus, osallistujien tasa-arvo, läpinäkyvyys, hyväksyttävyyys) kannalta. Myös mediapoliittisen päätöksenteon keinovalikoima kartoitetaan sen tehokkuuden ja oikeudenmukaisen kohdentumisen arviointia varten. Kartoituksen tavoitteena on tunnistaa mediapoliittisten ohjauskeinojen ja toimintatapojen vahvuuksia ja mahdollisia jännitteitä erityisesti suhteessa kansainvälisen vertailun (työpaketti 8) tuloksena syntyneeseen tietoon.

TP 8: Kansainvälinen vertailu / Jockum Hildén / HY

Toimivien mittareiden löytämiseksi on tärkeää tarkastella miten mediapolitiikan tavoitteita on jo tutkittu muissa maissa. Tämän kansainvälisen vertailun ensisijainen tavoite on selvittää, miten muut Pohjoismaat (pois lukien Islanti) ovat arvioineet media- ja viestintäkentän tilaa. Aineistona käytetään pääsääntöisesti Tanskan (Mediernes udvikling), Norjan (Mediebildet) ja Ruotsin (Medieutredningen) media- ja viestintävirastojen raportteja vertailevan aineiston löytämiseksi. Näiden tutkimusraporttien lisäksi hyödynnetään EU:n Digital Economy and Society Indexiä (DESI), jolla mitataan EU:n digitaalisen strategian toteutumista, sekä soveltuvin osin Komission tilaamia Eurobarometreja. Tarkoituksena on täydentää Valtioneuvoston ”Mediamarkkinoiden tila ja kilpailukyky” -selvitystä aineistoilla, jotka viittaavat ensisijaisesti kansalaisten oikeuksiin ja sosiaalisiin ja demokraattisiin tavoitteisiin mediamarkkinoiden lisäksi.

5. Tutkimusryhmä

Konsortioyhteistyönä toteutettavaa hanketta koordinoi Tampereen yliopisto ja hankkeella on konsortion jäsenyliopistojen (Tampere, Helsinki, Turku, Jyväskylä) nimeämien edustajien muodostama johtoryhmä. Hankkeen ohjausryhmään kuuluu edellä mainitun johtoryhmän lisäksi myös liikenne- ja viestintäministeriö. Tutkimushankkeen vastuulliset johtajat ovat Tampereen yliopiston viestintätieteiden tiedekunnan varadekaani, tutkimusjohtaja Katja Valaskivi ja Helsingin yliopiston valtiotieteellisen tiedekunnan dekaani, viestintäpolitiikan professori Hannu Nieminen. Hankkeen koordinaattori on dosentti, yliopistonlehtori Marko Ala-Fossi Tampereen yliopistosta. Yksittäisten työryhmien vetäjinä eli vastuuhenkilöinä toimivat lisäksi seuraavat tutkijat:

Marko Ala-Fossi (YTT) on aiemmin johtanut muun muassa liikenne- ja viestintäministeriön tilaamia tutkimuksia toimiluvanvaraisen radion ohjelmatarjonnasta sekä Viestintäviraston tilaamia radion sisältötutkimuksia. Ala-Fossi on myös viestintäpolitiikan ja teknologian muutosta tutkivan kansainvälisen tutkijaryhmän koordinaattori.

Anette Alén-Savikko (OTT) on viestintä- ja informaatio-oikeuden tutkija, joka on toiminut kansallisena asiantuntijana useissa mediaa koskevissa selvityksissä kuten “Mapping of licensing and related systems for audiovisual media services in EU-28” (2017) sekä mm. European Audiovisual Observatoryn Suomen kirjeenvaihtajana.

Mikko Grönlund (KTM) on Turun yliopiston Brahea-keskuksen tutkimuspäällikkö. Hänellä on kahdenkymmenen vuoden kokemus sekä kotimaisista että kansainvälisistä medialiiketoiminnan tutkimushankkeista. Tutkimukset ovat käsitelleet mm. media-alan liiketoimintamalleja, viestintäalojen talouden kehitystä, digitalisoitumisen vaikutusta media-aloihin ja tekijänoikeusalojen taloudellisia vaikutuksia. Tutkimushankkeiden toimeksiantajina ovat toimineet Euroopan komissio, eri ministeriöt, toimialajärjestöt sekä media-alan yritykset.

Paula Haara (YTM) on ollut tekemässä muun muassa liikenne- ja viestintäministeriön teettämää selvitystä toimiluvanvaraisesta radiotarjonnasta, Viestintäviraston teettämiä television mainosaikatutkimuksia ja selvitystä toimiluvanvaraisten radioiden sisällöistä, sekä Opetushallituksen teettämää selvitystä viestintäalan laadullisesta ennakoinnista. Hän on tutkinut muun muassa digitaalista yksityisyyttä, vihapuhetta ja sananvapautta.

Heikki Hellman (YTT) on journalismin, mediapolitiikan ja yleisradiotoiminnan tutkija. Hän on tutkinut ja kehittänyt televisio-ohjelmiston ja radion musiikkitarjonnan monipuolisuuden mittareita. Lisäksi hänellä on mittava kokemus viestintäpoliittisten selvitysten tekijänä. Hän oli keskeisenä asiantuntijana liikenne- ja viestintäministeriön tilaamassa “Suomalainen tv-tarjonta” -selvityssarjassa 2002–2010 sekä ollut selvittämässä ministeriölle suomenkielisten tv-ohjelmien tekstitystä.

Juha Herkman (YTT) ja Janne Matikainen (VTT) ovat kumpikin johtaneet Helsingin yliopiston Viestinnän tutkimuskeskusta (CRC), jolla on runsaasti kokemusta tämänkaltaisista selvityksistä. Herkman ja Matikainen ovat molemmat johtaneet myös liikenne- ja viestintäministeriön aiemmin teettämää suomalaisen tv-tarjonnan seurantatutkimusta.

Jockum Hildén (VTM) toimii viestintäpolitiikan väitöskirjatutkijana Helsingin yliopistossa. Hän tutkii viestintälainsäädännön kehittymistä ja lobbauksen vaikutuksia EU-tasolla. Tämän ohella hän on tehnyt kaksi laajaa selvitystä eurooppalaisten yleisradioyhtiöiden verkkopalveluista ja niiden viestintäpoliittisista puitteista Yleisradion hallitukselle ja hallintoneuvostolle.

Ilmari Hiltunen (YTM) työskentelee journalistiikan väitöskirjatutkijana Tampereen yliopiston viestintätieteiden tiedekunnassa. Väitöstutkimuksensa osana hän on tutkinut suomalaisten journalistien kokemaa verkkohäirintää, vihapuhetta ja uhkailua.

Johanna Jääsaari (PD, docent) ja Kari Karppinen (VTT) tutkivat ja opettavat viestintäpolitiikkaa Helsingin yliopistossa. Molemmat ovat julkaisseet laajasti viestintäpolitiikasta ja osallistuneet useisiin viestintäpolitiikan tutkimus- ja selvityshankkeisiin sekä kansainvälisiin vertailuihin.

Heikki Kuutti (FT) on tutkimuskoordinaattori Jyväskylän yliopistossa. Hän on koordinoanut ja toiminut tutkijana selvittäen median monimuotoisuutta Euroopassa kansainvälisessä vertailututkimuksessa Media Pluralism Monitor 2015 ja mediapoliittista sääntelyä ja mediapolitiikan toteutumista Euroopassa selvittäneessä kansainvälisessä vertailututkimuksessa Mediadem.

Katja Lehtisaari (YTT) toimii yliopistotutkijana Helsingin yliopistossa. Hän on muun muassa koordinoanut Sanomalehtien liiton ja Viestintäalan tutkimussäätiön rahoittamia hankkeita uutismedian liiketoimintamalleista ja tehnyt tutkimusta esimerkiksi mediataloudesta, viestintäpolitiikasta ja journalismista, usein kansainvälisesti vertailevalla otteella.

6. Lähdeluettelo

Floman, Markus (2016) Kansalaiset unohdettu mediaselvityksistä. Journalisti 7/2016, 19.5.2016. Saatavana verkossa: <https://www.journalisti.fi/artikkelit/2016/7/kansalaiset-unohduivat-mediaselvityksist/>

Karppinen, Kari ja Moe, Hallvard (2012) What we talk about when we talk about document analysis? – Teoksessa Just, Natascha ja Puppis, Manuel (2012) Trends in Communications Policy Research: New Theories, Methods and Subjects. Bristol: Intellect. 177–193.

LVM (2017) Median pyöreä pöytä 30.5.2017. Muistio.

Neuvonen, Riku ja Karppinen, Kari (2016) Viestintäpolitiikkaa hatusta? Avoimuus ja osallistuminen tietoyhteiskuntakaaren valmistelussa. Media & viestintä 39:1, 73–83. Saatavana verkossa: <http://www.mediaviestinta.fi/arkisto/index.php/mv/article/view/975/941>

Nieminen, Hannu (2015) Johdanto. – Teoksessa Karppinen, Kari; Ala-Fossi, Marko; Alén, Anette; Hilden, Jockum; Jääsaari, Johanna; Lehtisaari, Katja; & Nieminen, Hannu (2015). Kenen media? Johdatus viestintäpolitiikan tutkimukseen. Tampere: Vastapaino. 7-12.

Picard, Robert ja Pickard, Victor (2017) Essential Principles for Contemporary Media and Communications Policymaking. Reuters Institute for the Study of Journalism, April 2017. Saatavana verkossa: <http://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/publication/essential-principles-contemporary-media-and-communications-policymaking>

SOU (2016) En gränsöverskridande mediepolitik. För upplysning, engagemang och ansvar. Slutbetänkande av Medieutredningen. Statens Offentliga Utredningar 2016:80. Stockholm: Wolters Kluwer. Saatavana verkossa: http://www.medieutredningen.se/wp-content/uploads/2016/11/SOU_2016_80_webb.pdf

VN (2017) Ratkaisujen Suomi: Puolivälin tarkistus. Hallituksen toimintasuunnitelma vuosille 2017–2019. Hallituksen julkaisusarja 5/2017. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia. Saatavilla verkossa: http://vnk.fi/documents/10616/4610410/Toimintasuunnitelma+H_5_2017+280417.pdf